

Laura Frantz

De bestemming van Elisabeth

Roman

Laura Frantz

De bestemming
van Elisabeth

Vertaald door Evelyn van Bilsen

KOK

1

MEI 1775

Elisabeth haalde diep adem na een uur van intense concentratie. Ze werd zich bewust van haar knellende korset en ging rechtop zitten, waardoor de pijn in haar rug en schouders afnam. Op haar schoot, op het schort dat ze droeg, lag het ronde kussen met het kant waaraan ze werkte. Het ingewikkelde patroon, zo teer als sneeuwvlokjes, was gemaakt van geïmporteerd linnen garen en het sneeuwwitte materiaal was bijna twee meter lang. Ze had liever wit dan zwart. Alle ervaren kantmaaksters wisten dat werken met wit vriendelijker was voor de ogen.

Ze keek op en zag aan de andere kant van het fraaie glas-inlood een wereld die bestond uit levendige tinten groen, onderbroken door kleurige spatten in de vorm van bloemen. Botergele rozen en lichtroze pioenrozen, de lievelingsbloemen van Elisabeth, dansten in de wind die om de hoeken van de stadswoning woei. Het was bijna zomer, eindelijk. Maar het was niet alleen bijna juni, het was ook bijna haar trouwdag.

‘*Oh la la!* Wat zie ik hier?’ Om de hoek van het slaapvertrek klonk een hoge, melodieuze stem. ‘Een bruid maakt toch zeker niet haar eigen kant?’

‘Nee, Isabeau. Daar heb ik niet genoeg geduld voor.’

De meid liep zo snel als haar omvang het toeliet om het hemelbed heen en hield een paar geborduurde kousen in haar hand. ‘U bent al de hele voormiddag bezig en u bent vast vergeten dat het bijna tijd is om thee te drinken met de gravin. Ik weet zeker dat Lady Charlotte het met u wil hebben over uw verlovingsbal.

Er gaan zelfs geruchten dat Lord en Lady Amberly zullen komen.'

Elisabeth moest bijna glimlachen om de gewoonte van haar meid, om te pronken met de titels van haar werkgevers. Als eenvoudige hugenoot was Isabeau nog net zo ondersteboven van de adel als de eerste dag dat ze voet aan wal zette in Virginia.

Elisabeth legde haar kantkussen weg en keek toe terwijl haar dienstmeid twee middagjurken uit de kledingkast haalde.

'Bent u in de stemming voor de gele of voor de blauwe japon?'

'De gele,' zei ze. Geel was de favoriete kleur van Lady Charlotte en Elisabeth wilde haar graag plezieren. Daar stond tegenover dat de tafel van het Governor's Palace rond theetijd zo overladen was met heerlijkheden dat die vast net zo goed was als die van de Britse koning.

Na een blik op het kleine horloge dat op het lijfje van haar jurk gespeld was, stond Elisabeth op uit haar stoel, zodat Isabeau haar kon uitkleden en weer opnieuw aankleden.

't Is zo'n heerlijke dag dat de gravin vast door de tuin wil lopen. Denkt u dat haar meisjes ook in de buurt zullen zijn?'

'Dat hoop ik wel. Frisse lucht en beweging zijn goed voor hen, hoewel hun vader hen de laatste tijd vaak binnenhoudt.'

Isabeau keek haar bezorgd aan. 'Vanwege de onrust, bedoelt u?'

Elisabeth probeerde daar niet aan te denken. 'Volgens Lady Charlotte zou de zon hun huidskleur bederven. En ze heeft gelijk, weet je. Kijk maar naar mij!' Hoewel de sproetjes op de brug van haar neus en haar jukbeenderen vaag waren, gaven ze haar huid een onregelmatigheid die zelfs met een dikke laag poeder niet weg te werken viel. Het was haar straf voor het meenemen van haar handwerk naar het rustige hoekje in de tuin waar ze zo dol op was, en waar ze altijd zonder hoed ging zitten.

'U bent *très belle*, zelfs met sproetjes,' zei Isabeau, die Elisabeths korset nog een beetje strakker dichttrok. 'En u hebt de knapste huwelijkskandidaat in de hele kolonie van Virginia gestrikt, of niet soms?'

'Een van de knapste.' Elisabeth slikte de rest van haar woorden in; ze wilde niet te veel over dat onderwerp zeggen. Je kon veel zeggen over haar verloofde, Miles Cullen Roth, maar hij was niet

uit hetzelfde hout gesneden als zijn streekgenoten William Drew, George Rogers Clark en Edmund Randolph.

Isabeau ging fluisterend verder: ‘Maar ik vraag me af hoe het met de liefde zit.’

Elisabeth wierp een blik op de slaapkamerdeur die op een kier stond. Volgens haar vader gaf ze de bedienden te veel ruimte om te praten, maar eerlijk gezegd had ze liever rechtstreekse taal dan de overdreven beleefdheden in de salon. ‘Het huwelijk is een zakelijke aangelegenheid.’

‘Volgens uw vader dan.’ Isabeaus ongenoegen werd weerspiegeld in de frons op haar voorhoofd. ‘Ik ben een romanticus. Men trouwt uit liefde, *non?*’

‘Gaat dat zo in Frankrijk?’

‘*Oui, oui!*’ antwoordde haar meid.

Isabeau was dan wel een kamenierster, maar ze had tenminste geen vader die elke beweging voor haar bepaalde. Met dat in haar achterhoofd, kon Elisabeth alleen maar raden naar Isabeaus onderliggende gedachten. *Ik ben vrij. Vrij om te gaan en te staan na werktijd. Vrij om te trouwen met wie ik maar wil.*

En zij? Wie was Elisabeth Anne Lawson? Haar spiegelbeeld vertelde haar niet veel. Wat zou er over haar gezegd worden wanneer de geschiedenisboeken gedrukt waren en stof stonden te verzamelen?

Dat ze het geluk – of de pech – had gehad het enige kind te zijn van de luitenant-gouverneur van de kolonie Virginia, de graaf van Stirling? Dochter van een heethoofdige moeder die pen en inkt gebruikte als wapen? In het bezit van een stamboom en bruidsschat waar elke andere koloniale schone jaloers op was? Vriendin en vertrouweling van Lady Dunmore? Vrouw van Miles Cullen Roth? Vrouwe van Roth Hall?

Einde verhaal.

Het scharlakenrode zegel op de brief was even herkenbaar als het handschrift. Noble Rynallt nam hem van zijn huishoudster aan

en trok zich terug in de stilte van de gelambriseerde studeerkamer op Ty Mawr. Hij nam plaats in een leren stoel, legde zijn stoffige laarzen op de brede vensterbank van het raam dat uitkeek op de James-rivier en verbrak het zegel van de brief.

Tijd is van het grootste belang. We moeten weten wie onze ware bondgenoten en wie onze vijanden zijn. Regel een manier om het bal van Lord Dunmore op 2 juni 1775 in het paleis bij te wonen. Het is tenslotte ter ere van je neef. Verzamel alle informatie die van belang kan zijn voor onze zaak.

Patrick Henry

Het was al de laatste dag van mei. Noble had weinig tijd om iets te regelen. Zijn neef zou binnenkort met Williamsburgs felbegeerde Lady Elisabeth Lawson trouwen. Hij had daar nauwelijks bij stilgestaan en had weinig zin om een officiële gelegenheid op het Governor's Palace bij te wonen, al helemaal niet ter ere van de dochter van Lord Stirling, die hem en alle Mannen van Onafhankelijkheid wantrouwde; ze hadden geen van allen een uitnodiging ontvangen. Maar het was zoals Henry zei: de bruidegom was Nobles neef. Er zou vast een uitnodiging komen, of die was over het hoofd gezien.

Noble fronste zijn wenkbrauwen en bedacht wat een ophef het zou geven als hij zijn opwachting zou maken. Lord Stirling zou waarschijnlijk een rolberoerte krijgen. In dat geval was er tenminste een belangrijke speler die de strijd voor de onafhankelijkheid van Virginia tegenhield minder. En zijn aanwezigheid op het bal zou aangeven dat hij eindelijk zijn rouwperiode afsloot.

Het ongekreukte exemplaar van de *Virginia Gazette*, dat rook naar verse inkt en krantenpapier, leek de huwelijksaankondiging van de daken te schreeuwen.

De aanstaande bruid van Miles Cullen Roth, Lady Elisabeth Lawson, een respectabele jonge en gefortuneerde Lady, zal prominent aanwezig zijn op het Governor's bal, op 2 juli 1775...

De bloemrijke opsomming bevatte gegevens over de langverwachte gebeurtenis, waaronder de kleinste details over de bruidsschat, waar zelfs Elisabeth geen weet van had. Ze legde de krant ondersteboven op de kaptafel en haar glimlach stierf weg. Een gevoelige zaak, dat zeker.

Isabeau, die de stemmingen van haar meesteres altijd snel aanvoelde, mompelde: 'De bedelaars! Ik had liever dat ze zouden schrijven dat u zo'n zonnige instelling en christelijk karakter hebt. Of dat u een schoonheid bent, met vlasblond haar, en dat u al uw tanden nog hebt, op eentje na. En die ene is nog wel een kies, dus daar zie je niets van.'

'Ze hebben gelijk: ik ben de bruid van Williamsburg,' zei Elisabeth terwijl haar meid haar jurk met geoefende bewegingen vastmaakte. 'De inwoners kunnen over me schrijven wat ze willen. Ik ben hier tenslotte geboren en getogen en al die tijd is er voor me gezorgd.'

'Vindt u het dan niet vervelend dat ze dit soort dingen over u schrijven?' Isabeau nam haar aandachtig op. 'Het lijkt een beetje platvloers om alle details van de bruidsschat aan iedereen bekend te maken.'

'Dat is ook een beetje mal. Iedereen weet al wat iedereen waard is in Williamsburg. Het is niet nodig dat nog eens uit te kauwen.'

'Zeg dat maar tegen uw geliefde vader,' antwoordde Isabeau met een opgetrokken wenkbrauw. 'Hij heeft vanmorgen een loopjongen een heleboel exemplaren van de *Gazette* laten uitdelen op het marktplein.'

Dat verbaasde Elisabeth niets en ze zweeg. Haar zijden rok ruiste toen ze zich omdraaide en haar arm uitstak naar Isabeau, zodat zij de mouw vol linten goed kon doen. Onder hen klonk het gedempte geluid van paardenhoeven op de keien.

‘Uw aanstaande? Op tijd? En in zulk stormachtig weer?’ Isabeau keek met verbazing in haar jadekleurige ogen op naar haar meesteres.

Elisabeth draaide zich om naar een open raam om te luisteren, maar hoorde nu alleen nog het zachte geruis van de regen. ‘Meneer Roth heeft beloofd te komen en dat is het enige wat telt. Hij heeft niet gezegd wanneer.’

‘Wanneer hebt u hem voor het laatst gezien?’

‘In april,’ gaf Elisabeth onwillig toe en ze vroeg zich af waarom Isabeau haar die vraag stelde. Aangezien haar meid dag en nacht aan haar zijde was, wist ze dat namelijk heel goed. De donkere blik van Isabeau herinnerde haar eraan dat Miles, ondanks zijn aanzien in Williamsburg, niet geliefd was. Elisabeth zocht nog een ander excuus. ‘In zijn brieven schreef hij dat hij druk bezig is geweest om Roth Hall voor ons in orde te maken.’

Ze voelde zich onbehaaglijk bij het horen van haar eigen woorden, want in de afgelopen zes maanden had hij maar twee keer geschreven. In plaats daarvan stuurde hij onnodige, extravagante cadeaus. Gouden oorbellen in de vorm van een hoefijzer. Een flessengroene rij-jurk. Ananassen, citroenen en limoenen uit de orangerie op zijn landgoed. Een rijtuig dat in Londen gebouwd was. Zo veel cadeaus dat ze de tel al snel was kwijtgeraakt. En niet een ervan had Isabeaus lage dunk van hem opgevijseld.

Zijn gulheid gaf Elisabeth geen goed voor gevoel. Ze wilde zijn cadeaus niet, maar zijn aanwezigheid. Als hij net zo was als haar vaak afwezige vader... Het was niet moeilijk om helder te krijgen waar ze nu echt op hoopte. Een gelukkig thuis. Een compleet gezin.

‘Uw kapsel is *magnifique*, non?’ zei Isabeau tevreden terwijl ze een handspiegel tevoorschijn haalde zodat Elisabeth beter kon zien hoe de prachtige krullen van de pruik, die bepoederd was met een dure tint lichtroze, op haar schouders vielen. Twee struisvogelveren in een donkerdere kleur roze staken in de buurt van haar rechteroor uit het kapsel.

‘Ik weet het niet.’ Elisabeth trok de spelden die de pruik op zijn plaats hielden los, waardoor de kunstig geplaatste veren los-

raakten. ‘Poeder raakt uit de mode. Vanavond ga ik met de tijd mee.’

Haar meid fronste haar wenkbrauwen, maar nam de pruik en zette hem op een standaard. Isabeau ving een glimp van zichzelf op in de spiegel en streek een zilveren streng uit haar eigen git-zwarte haar op zijn plek onder haar kapje. Ze was op middelbare leeftijd nog steeds een aantrekkelijke vrouw en net zo donker als Elisabeth blond was.

‘We moeten opschieten, ja? Maar eerst...’ Isabeau pakte de struisvogelveren en maakte ze vast in Elisabeths haar. Ondertussen wierp haar meesteres een blik op het horloge dat met de wijzerplaat naar boven op haar kaptafel lag.

Te laat.

Miles kwam altijd en eeuwig te laat, terwijl zij graag op tijd kwam. Ze legde de handspiegel neer en vocht tegen haar frustratie. ‘Ik vraag me af wat mama vanavond doet.’

De genegenheid sprak uit Isabeaus ogen toen ze opkeek. ‘Uw *mère* komt weer terug, zodra al dit gedoe met thee en belasting is overgewaaid, non?’

Daar had Elisabeth geen antwoord op. Haar moeder was maanden geleden met een zeilschip naar Engeland – Bath – vertrokken. Er kwam geen eind aan dat gepraat over thee en belastingen.

Er werd zacht op de deur geklopt, waarna de gedempte stem van een ander dienstmeisje klonk. ‘Er is een heer die u wil spreken, mevrouw, in de salon.’

Een heer? Niet haar aanstaande? Ze glimlachte wrang. De bedienden herinnerden zich Miles vast niet meer.

Ze kreeg het warm en daarna koud. Miles’ bezoeken waren zo zeldzaam dat hij elke keer dat ze elkaar zagen een vreemde voor haar leek. Daardoor waren ze dan bijna een uur bezig om opnieuw kennis met elkaar te maken. Vanavond zou daarop geen uitzondering vormen. Misschien dat ze de verloren tijd in het rijtuig konden inhalen.

Isabeau leidde haar naar de kruk voor haar kaptafel. Behendig maakte ze een parelsnoer vast om Elisabeths hals. Het ritueel was geruststellend. Bekend. Elisabeth koos een glazen flesje uit, trok

de stop eruit en werd overspoeld door de geur van het nieuwste reukwater uit Londen.

Weer keek Elisabeth met een groeiend gevoel van onbehagen naar haar spiegelbeeld.

Alles leek nieuw vanavond. Haar geur. Haar schoenen. Haar korset. Haar jurk. Ze had niet eerder een dergelijke jurk gedragen, of zich zo bloot gevoeld. Hoewel het crèmekleurige kant rijkelijk over haar blote schouders viel, kon je het décolleté zondermeer gewaagd noemen. De jurk was gemaakt van glanzende, oudroze zijde en liet haar rondingen voordelig uitkomen. De naaister had zichzelf dit keer overtroffen; het kledingstuk zou zelfs koningin Charlotte niet misstaan.

Ze liep naar de deur en probeerde zich schrap te zetten voor wat er komen zou.

‘Het is niet beleefd om bezoek te laten wachten.’ Isabeau rolde met haar ogen toen ze dat zei.

‘Ik wilde dat meneer Roth dat soort dingen zei.’

Isabeau volgde haar de kamer uit, een schaars verlichte gang door naar een overloop met een erkerraam en een gestoffeerd bankje. De fluwelen duisternis achter het glanzende glas was bespat met regen, niet versierd met sterren, en de warme lucht was vochtig. Dit was de plaats waar ze vaak contact zocht met God. Isabeau wachtte op haar terwijl zij haar hoofd even boog voordat ze doorliep.

Vervolgens daalden ze de lange wenteltrap af. Isabeau haalde nog een los draadje weg en trok een plooi van de *robe* recht voordat ze bij de zitkamer aankwamen, waarvan het opzichtige goud en scharlakenrood zelfs bij kaarslicht overweldigend en beklemmend was. De kleuren deden Elisabeth denken aan de rode jassen van Britse soldaten. Ze stapte de kamer binnen en Isabeau trok zich terug. Elisabeth richtte haar blik op de marmeren schouw waar ze Miles Roth verwachtte.

‘Lady Elisabeth.’

Ze draaide zich met een ruk om, haar rok zwierde mee en ook haar hoofd tolde. Lieve help, wat zat haar korset strak. En ze had die middag maar weinig gegeten.

Achter haar stond een man, wiens gelaat in de schaduwen gehuld was. Ze stak een hand uit om haar balans te hervinden, maar miste de benodigde stoelleuning met vijf centimeter. In plaats daarvan voelde ze de mouw van een jas.

De heer keek op haar neer en zij keek naar hem op. Zijn donkere hoofd bevond zich net onder de wolkenflarden die met olieverf op het blauwe plafond waren geschilderd. Wie het ook was, het was niet Miles. Miles was maar vijf centimeter langer dan zij.

‘Meneer...’

‘Rynallt. Noble Rynallt van Ty Mawr.’

Wat? De herinnering schoot haar snel weer te binnen. Noble Rynallt was een verre neef van Miles. Zo ver dat ze geen idee had hoe hun band er precies uitzag. Snel haalde ze zich het weinige wat ze van hem wist voor de geest. Door en door Welsh. Heer van een groot landgoed aan de James-rivier. Pasgeleden zijn zus verloren. Een jurist die volksvertegenwoordiger was geworden. De familie Rynallt stond bekend om haar paarden, toch? Paardenrennen? De beste paarden van Virginia, of misschien wel van de hele kolonie.

Er was maar een ding dat ze zeker wist: Noble Rynallt was hier, omdat Miles dat niet was.

Verbazing verzachtte tot berusting. Ze maakte een kleine reverence. ‘Meneer Rynallt, wat een onverwacht genoegen.’

‘Misschien meer een verrassing.’

Ze aarzelde. Hij was tenminste eerlijk. ‘Is meneer Roth...’

‘Opgehouden.’ Hij slaagde erin meelevend en verontschuldigend te kijken.

Ze probeerde niet te laten merken dat haar zintuigen overspoeld werden met indrukken. Veel spieren, keperstof en sandelhout. Zijn pak was bijzonder fijn gesneden, donker, op het diepblauwe vest – dat met een minimale hoeveelheid zilverdraad was geborduurd – en een crèmekleurige halsdoek na. De kleur van zijn ogen ontging haar en de rest van zijn uiterlijk wilde niet bekijken, omdat ze bleef stilstaan bij het woord ‘opgehouden’.

Ontstemd vond ze uiteindelijk haar steun bij de stoel.

‘Hij heeft me gevraagd om uw begeleider te zijn, totdat hij aankomt.’ Hij ging op verzoenende toon verder: ‘Als u mij dat toestaat.’

Hij had het fatsoen om een beetje beschaamd te klinken, en zo hoorde het ook. Dit was tenslotte haar verlovingsbal dat door Lord Dunmore werd gegeven op het Governor’s Palace, waarop de crème de la crème van Williamsburg aanwezig was. En zij ging daar niet met haar aanstaande naartoe, maar met een... vreemde.

Nee, het was erger dan dat. Veel erger. Maar haar goede opvoeding stond haar niet toe haar manieren te vergeten. Ze dwong zichzelf te glimlachen. ‘Hartelijk dank voor uw vriendelijkheid. Zal mijn aanstaande lang opgehouden zijn?’

‘Niet lang, naar ik hoop,’ antwoordde hij en bood haar zijn arm aan.

Wie Noble Rynallt ook was, zijn beleefde voorkomen communiceerde dat hij alles onder controle had. Toch stelde haar dat niet op haar gemak.

‘Toen ik hier aankwam, zag ik dat uw rijtuig stond te wachten,’ zei hij toen hij haar naar buiten begeleidde, langs de butler naar de opstapplaats. ‘Ik rijd op mijn paard met u mee.’

Achter hen in de hal sloeg de staande klok een keer te veel. Het bal was begonnen. En Lord Dunmore had een hekel aan laatkomers.

Ze zouden op zijn best modieus te laat zijn.

*In tijden van oorlog en verraad ontluikt de liefde tussen
Elisabeth 'Liberty' Lawson en Noble Rynallt*

Het is 1775, de vooravond van de Amerikaanse Revolutie. Lady Elisabeth Anne Lawson, de dochter van de luitenant-gouverneur van de Britse kolonie Virginia, staat op het punt om te gaan trouwen met de hooggeplaatste Miles Cullen Roth. De voorbereidingen zijn in volle gang.

Maar alles loopt anders dan gepland. De strijd tussen de Britsgezinden en de voor onafhankelijkheid strijdende patriotten wordt ook in het leven van Elisabeth voelbaar. Ze wordt in de steek gelaten door haar verloofde en ziet zich genoodzaakt om in haar levensonderhoud te voorzien als kantmaakster. Later wordt ze ook nog eens beschuldigd van spionage.

De enige die haar steeds weer te hulp komt, is de knappe patriot Noble Rynallt. Elisabeth, door haar moeder 'Liberty' genoemd, komt voor een moeilijke keuze te staan: moet ze samen met de radicale revolutionisten vechten voor de vrijheid, of trouw blijven aan haar Britse wortels? En tegen welke prijs?

Laura Frantz schrijft graag romans over het Amerika van de achttiende eeuw. Ook *De bestemming van Elisabeth* speelt zich in deze periode af.

ISBN 978 90 297 2756 3

